

Reputatie België vraagt meer pragmatisme

Jan Melissen

- Is hoogleraar diplomatie aan de Universiteit Antwerpen en het Instituut Clingendael, en promotor bij het Vlaams Steunpunt Buitenlands Beleid. Hij schreef deze bijdrage met **Ellen Huijgh**, promovendus aan Clingendael.
- Ziet het imago van België lijden onder een gebrek aan samenwerking.
- Hoopt dat België niet de weg op gaat van Québec en Catalonië.

De Belgische ‘publieksdiplomatie’, de manier waarop ons land zijn imago en reputatie in het buitenland probeert te managen, hinkt op de twee parallelle sporen van nationaal en deelstaatniveau, en dat werkt averechts. Het is nog steeds wachten op een ietwat gecoördineerde inspanning om de buitenlandse publieke opinie te bespelen.

Yves Leterme riep op tot ‘samenwerkingsfederalisme’ en spreekt nu van een methodologie voor structurele samenwerking tussen alle bevoegdheidsniveaus. Zijn partijgenoot Kris Peeters, de Vlaamse minister-president, ging er eergisteren voor langs bij de federale premier. Nu blijkt dat die eerste concrete toepassing van het ‘samenwerkingsfederalisme’ vooral neerkomt op eisen stellen. Dat belooft. Wie door een buitenlandse bril kijkt, ziet het gebrek aan samenwerking als symptoom van een bestuurlijke cultuur in een neerwaartse spiraal.

EU-VOORZITTERSCHAP

De federale en de regionale publieksdiplomatie in België, het managen van het imago of de reputatie van het land zo u wil, heeft daar ook mee te kampen. De inspanningen voor een sterk imago van België en de deelstaten (gemeenschappen en gewesten) in het buitenland worden gekenmerkt door een sterke mate van verkoring. Politieke correctheid van de oude stem-

pel dicteert op dit gevoelige terrein gescheiden optreden, maar er moet gauw een begin worden gemaakt met meer strategische afstemming. Publieksdiplomatie in België, het proberen betrekken van de publieke opinie bij het buitenlands beleid, is in beweging. Met het Belgische EU-voorzitterschap voor de deur zet de federale overheid door middel van een actieplan in op campagnes in de andere lidstaten en partnerlanden. Het diplomatieke netwerk moet in de samenleving van andere landen steun zoeken voor het Belgisch buitenlands beleid, en ook de reputatie van België in brede zin bevorderen. Het departement Internationaal Vlaanderen liet onlangs op een conferentie bij het Europees Comité van de Regio’s weten dat zijn publieksdiplomatie staat ‘voor internationale communicatie met opinieleiders over de inhoud van het buitenlands beleid van Vlaanderen’ en dat het onder andere focust op gerichte bezoekersprogramma’s voor buitenlandse opinieleiders en ‘high potentials’. Die aanpak getuigt van de trend dat de Belgische en Vlaamse diplomatie langzamerhand op een professioneler spoor komen.

Het departement Wallonie-Bruxelles International is vooralsnog minder zichtbaar in de Belgische beleidsdiscussies over vernieuwing van de publieksdiplomatie, maar haakt des te actiever in op de vertrouwde internationale hefboom van de francofonie.

Het goede nieuws is dat er over het geheel genomen meer wordt gedacht in publieksdiplomatieke termen van investeren in inhoudelijke dialoog en het aanleggen van transnationale netwerken. Dat vereist een heel andere diplomatie, die in de plaats komt van directe promotie van eigen land en regio met boodschappen die neerkomen op eenrichtingsverkeer.

Het onderscheid tussen de verschillende overheden blijft natuurlijk wel relevant, maar 50 of 500 kilometer over de grens lopen de merknamen van het land en de regio’s in elkaar over als de kleuren in een uitlekkende aquarel.

De publieksdiplomatie in België heeft twee binnenlandse dimensies. Van de eerste zijn de verschillende buitenlandministeries overtuigd: het belang van een ruim maatschappelijk draagvlak voor het buitenlandse beleid en, vooral, het betrekken van de civil society bij het buitenlandbeleid.

Daar tonen Belgen een van hun minder beken-

de sterke eigenschappen, en kan Nederland nog wel wat leren van zijn zuiderburen.

In de tweede plaats is er de wederzijdse informatie-uitwisseling en samenwerking tussen de verschillende overheden - met een schrijnend gebrek aan resultaat. Misschien zijn er wel voorbeelden van samenwerking bij publieksdiplomatieke activiteiten tussen (Belgische) ambassades en (regionale) vertegenwoordigingen in hetzelfde gastland, maar in de hoofdstad, dat wil zeggen op strategisch vlak, komt er niets van terecht. De federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken en het departement Internationaal Vlaanderen moeten in gepubliceerde beleidsnota’s kennis nemen van elkaars plannen.

VERSTARD

Zo zien we aan de ene kant een publieksdiplomatie die flink aan het professionaliseren is en zich bewust is van een snel veranderende internationale omgeving, maar aan de andere kant prijkt een beeld van verstarde bestuursstructuren in eigen land die juist niet met de tijd meegaan. Het is een kenmerk van het moderne België ten top.

Een volstrekt ‘parallele publieksdiplomatie’ werkt op lange termijn natuurlijk contraproductief, zeker als België en de deelstaten dezelfde buitenlandse publieke opinie bespelen, maar andere internationale agenda’s dienen of een andere sociale eenheid en cohesie beogen.

Het professioneel managen van de reputatie van België en de deelstaten als een enigszins gecoördineerde inspanning heeft nog een lange weg te gaan. Belangrijker, hoewel misschien niet verrassend, is dat het de volwassen diplomatie van het federalisme ter discussie stelt.

FEDERALISME

Federalisme is een vorm van intensieve samenwerking. Zelfs op een terrein als de publieksdiplomatie, dat in de context van België gaat over thema’s als identiteitspluralisme en diversiteit, is er voor wie internationaal in plaats van provinciaal denkt geen alternatief.

Het lijkt misschien paradoxaal, maar Vlaanderen, Wallonië, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en ook de Duitse Gemeenschap horen geografische prioriteit nummer één te zijn in de Belgische publieksdiplomatie, en vice versa, ook in de aanloop naar het EU-voorzitterschap. De nood aan samenwerking om zich tegenover derden te projecteren groeit.

Een eerste bescheiden stap, en een lakmoesproef voor het publieksdiplomatiek pragmatisme in België, is een jaarlijks overleg op het hoogste ambtelijke niveau tussen de federale overheid en de deelstaten. Het alternatief dat niet goed bij België past, is meer concurrentie in plaats van samenwerking, zoals we kunnen zien in Spanje/Catalonië en Canada/Québec.

COLUMN

PETER HINSSEN

Dehaene had gelijk

Vlaanderen als kennisregio? We hebben er nog niet veel van gebakken.

triële apparaat in Wallonië is daar de illustratie van.

Ook in Vlaanderen staan we nog mijlenver van die ‘kennismaatschappij’ verwijderd. Als ik de stuip trekkingen zie bij de aangekondigde sluiting van een autobielconstructeur in Antwerpen, kan ik enkel concluderen dat vele mensen dringend Toffler moeten (her)lezen. In een aanbodmarkt met overcapaciteit zal Europa in het algemeen, en Vlaanderen in het bijzonder, het knap lastig krijgen

we enkel vaststellen dat we er weinig van gebakken hebben: meer en meer kenniscentra trekken weg uit ons land, de researchcentra van Alcatel of Siemens bloeden leeg, en we slagen er nauwelijks in om grote technologiespelers in onze regio de ruimte te gunnen die ze nodig hebben om iets op te bouwen.

Van de drive van Flanders Technology uit 1983 schiet weinig over. Er is geen overkoepelend beleid om deze regio te laten evolueren naar een kennisregio. Dat vergt een gecoördineerde actie rond onderwijs, industrie, fiscaliteit, start-ups, risicokapitaal. En die coherentie is er niet. Wel integendeel.

Het is nog niet te laat. Hoop ik. Als we ons blijven vastklampen aan ons industrieel verleden, dan kunnen we beter Vlaanderen als ‘In-

dustrieel Archeologische Regio’ promoten en de lijn doortrekken van Bokrijk en Brugge, met de site van Opel Antwerpen als eerbetoon aan onze Vlaamse koppigheid om blind te blijven voor de nieuwe realiteit. In Ieper zetten we dan nog een standbeeld voor de ‘gesneuvelde start-up’ en we kunnen in Vlaanderen leven van de toeristen die komen rondneuzen in ons ‘openluchtmuseum van de gemiste kansen’. Is ook een optie.

Wake up and smell the coffee! Alvin Toffler had gelijk. Welkom in het postindustriële tijdperk, Vlaanderen. We moeten Dehaene toch niet van stal halen om na Dexia en BHV ook onze toekomst als kennismaatschappij te redden?

■ **Peter Hinszen** is CEO van Across Technology en voorzitter van Porthuis.

COLOFON DE TIJD

ADRES Mediafin, Havenlaan 86c, bus 309 1000 Brussel Tel. +32 (0)2 4231611; op werkdagen van 8u30 tot 18u ABONNEMENTEN & DISTRIBUTIE Tel. 0800/55.550 Fax +32 (0)2 454.28.32 abo@tijd.be REDACTIE Tel. +32 (0)2 42318.40 Fax +32 (0)2 42318.35	Lezers: reacties@tijd.be Persberichten: persberichten@tijd.be Opinie: opinie@tijd.be REKENING Mediafin: 412-7058051-21 BTW-NUMMER 404.800.301 ADVERTENTIES Trustmedia Tel. (02) 422 05 11 Fax (02) 422 05 10 info@trustmedia.be	ALGEMEEN DIRECTEUR Dirk Velghe OPERATIONEEL DIRECTEUR Dieter Haerens REDACTIEDIRECTEUR Frederik Delplace FINANCIEEL DIRECTEUR Arnaud Delmarcelle PRODUCTIEVERANTWOORDELIJKE Oliver Dittro DE TIJD is een uitgave van Mediafin mediafin	HOOFDREDACTEUR Pierre Haylenbroeck (hoofdreducteur@tijd.be) ADJUNCT-HOOFDREDACTEUR Stephan Verheyden MULTIMEDIAMANAGER Tom Peeters MANAGER NIEUWE MEDIA Roland Legrand NIUWSMANAGEMENT Piet Bonquet, Hank Dheedene, Serge Mampaey, Stephan Verheyden	SENIOR WRITERS Stefaan Michielens, Jean Vlampten CENTRAL NEWS DESK Kurt Vansteeland (chef), Koen Dedobbeleer, Stijn Demester, Jan De Schampheleere, Kim Evergroot, Koen Lambrecht, Sébastien Rousseau, Ben Serru, Pieter Suy, Roel Vermycken, POLITIEK & ECONOMIE Lieke Dieckx (chef), Ivan Broedemeyer, Dirk De Wilde, Bart Haack, Pieter Blomme, Lars Bovel, Wim De Velden, Kris Van Haver, Jan Van Hesseche, Katrien Verstraete, Erik Ziarzyk,	ONDERNEMINGEN Bas Karjens (chef), David Adriaens, Bert Broens, Marc De Roo, Stephanie De Smedt, Jelle Henneken, Jim Lannoo, Patrick Luysterman, Guido Meussen, Michael Septhia, Saar Sinnave, Dieter Smeek, Guy Van Den Broek, Jozef Vangelder WEEKEND & REPORTAGE Tom Michielens (chef), Ellen Cleeren, Gwen Declercq, Erika Racquet (Rapporten), Ive Renson, Wouter Van Driessche OPINIE Franky Van Hamme (coördinatie)	GELD & BELEGGEN Kurt Vansteeland (chef), Christophe De Rijcke, Ise De Witte, Peter De Groot, Wouter Vervenne CODA Koen van Boeren (chef), Tom Peeters EINDREDACTIE Peter Raskin (chef), Veerle Janssens, Robert Messiaen, Tamara Meisdaghe, Wouter Kongs, Carl Pansaerts, Hilde Vandenbussche, Kaet Van Overwalle, Ann Welter	SABATO Gerdie Achtaert (chef), Anja De Wachter LAY-OUT Jan Nelis (chef), Arnaud Camerlinckx, Dries Houben, Peter Nattelboom, Sue Yoon INFOGRAFIE Filip Ysenbaert (chef beeld), Fabrizio Colucci, Patrick D’Hayerens, Benoit Haesen, Livio Marcolli, Frank Schulpé FOTO Alexia Mangelincx (chef), Nima Ferdowsi,	Tim Racour, Sofie Van Hoof TIJD-TV & NIEUWE MEDIA Raphaël Cockx, Dirk Selselaght, Jan Rombouts REDACTIESECRETARIAAT Ann Leemans, Nicole Hofkens NETTO François Mathieu (chef), Nadine Bollen, Caroline Declercq, Petra De Rouch, Ise Janssens, Willem Ravoet, Peter Van Maldegem, Sven Viock KOPINFORMATIE VVD Group VERANTWOORDELIJKE UITGEVER DIRK VELGHE, HAVENLAAN 86C, BUS 309, 1000 BRUSSEL
---	---	--	--	---	---	---	--	--

